GIRL POWER

Цветелина Цекова

Беше скапана година. Не, кого залъгвам. Беше скапан живот.

Оказах се безработна самотна майка с новородено бебе, без образование и без перспектива.

Още не се бях измъкнала от онзи скапан квартал, вонящ на гангренясали мечти и закърпен за трети път чорап, пран с настърган с кухненско ренде сапун. Погледнато отстрани, сама по себе си бях пълен провал. Дните ми минаваха еднотипно и най-големият възход в тях беше свързан с това да намеря някакви къси за ядене и адаптирано мляко.

Седяхме с Диляна и Нели в кварталното заведение и се гледахме една друга през изкривената реалност на половинка наливно за под десет лева.

„Ще стана писател“ – изстрелях неочаквано между разговорите за скапаняците, които са ни разбили сърцата, и поредното неуспешно интервю за работа.

Те се спогледаха с леко повдигнати вежди и избухнаха в смях. Истински, шумен, граничещ с истерия смях.

– Стани! Но гледай първо поне да си купиш нови дън-

ки, да не излагаш писателското съсловие с тези скъсаните, виж се – изкиска се Нели и отпи от виното.

Усетих как лицето ми започва да става горещо. Как устните ми правят опити да се изкривят в усмивка, за да прикрият огорчението ми. Изпитах странно желание да се съблека и да им се покажа чисто гола. Да видят под вехтите ми дрехи колко страници съм изписала. Да видят под лилавата жилетка, която по спомен е принадлежала някога на майка ми, че аз друго не умея. Че не успях да завърша Философския, но мога да пиша.

– Не, аз съм сериозна, ще стана писателка. Аз пиша от съвсем малка. Мисля, че това умея най-добре – започнах да се обяснявам с надеждата да секна смеха им и да ме вземат сериозно.

– Стани, Цуце, после ще ни дадеш автограф. Току-виж и награда са ти дали за най-значима личност на квартала – продължаваха да се смеят те.

Замълчах. Започнах да подреждам думите в главата си, с които да ги убедя, че съм сериозна, когато образите им започнаха да стават прозрачни, да се топят и да се стичат по масата от износено дърво.

И на тяхно място се появи *тя*. Бъркаше качамак чевръсто и ми се усмихваше.

„Разказвала ли съм ти тази случка? Бяхме три деца, аз бях единственото момиче, най-малката. Основната ни работа беше да изкарваме всеки ден воловете на паша, да работим на полето още от преди изгрев и да се грижим за къщата. По-големия ми брат го смятаха за особен. Обичаше да чете книги. Все му се караха, че пренебрегва работата, и му забраняваха да чете. Затова той се криеше вечер в обора с газовата лампа и книгите. В крайна

сметка му позволиха да учи. На по-малкия ми брат също. Когато стана време да започна и аз да ходя на училище, започна войната.

Баща ми смяташе, че няма смисъл да уча. Кой ще върши къщната работа? За какво да уча, при положение че съм момиче?

Изплаках реки, реки ти казвам. Съгласи се в крайна сметка да завърша основно образование. След това последва нова война. Идеята да продължа да уча, на баща ми му се струваше като най-налудничавото нещо на света. Той просто не можеше да разбере защо една жена ще иска да учи, вместо да си върши женските работи вкъщи и да си намери мъж, за когото да се грижи.

Е, майка ми успя да го убеди. Завърших и средно. По това време вече ми бяха намерили подходящ съпруг.

Казах им, че няма да се омъжвам, защото искам да стана докторка.

Тогава получих и първия си шамар.

Същата вечер събрах багажа си. Силно казано багаж. Имах всичко на всичко една рокля и един син гребен.

Заминах за града, за да стана докторка. Цвети, Цвети... Не ми беше лесно. Даскалите постоянно ме сравняваха с големия ми брат. Той беше много умен, получаваше му се без никакво усилие. Всички знаеха за него и „ленинския му мозък“. Това се смяташе за висш пилотаж. А на мен ми се получаваше с много, много учене. Трябваше да уча пет пъти по-усилено от него, за да изкарам близо до оценките, които той е изкарвал. Математиката ми беше трудна. Записах се на допълнителни уроци. Най-накрая успях да разбера материала и добих увереност. Имахме много важен изпит, който беше решаващ за това дали

ще продължа да уча. Но аз бях спокойна, защото се бях скапала от учене преди това, и с помощта на допълнителните уроци наистина бях започнала да разбирам всичко. Бях сигурна, че ще получа отличен. Дишах дълбоко и уверено, когато предадох изпита си на даскала. Седмица по-късно бях попарена. Двойка. ДВОЙ-КА. Исках да получа обяснение от даскала, но той отказа да говори с мен.

„Връщайте се на село, другарке, не е за вас тази работа."

Но аз не се отказах. Започнах да го чакам всеки ден пред дома му и да искам обяснение. Един ден го получих:

„Вижте сега, моето момиче, оставете на брат си тази работа с ученето. Не знам къде се бутате и вие с мъжете, вместо да си гледате женските работи. Няма смисъл дори да проверявам работата ви, защото знам, че не сте се справили."

Представяш ли си? Представяш ли си? Той дори не беше проверил работата ми."

Тя махна тенджерата от котлона и седна на масата. Сърцето ми биеше като обезумяло, апетитът ми съвсем се беше изпарил.

– Но какво стана след това? – попитах нетърпеливо.

Тя се усмихна дяволито, а в очите ѝ имаше блестяща влага, както когато слънцето се отразява в гладка мокра скала.

И продължи разказа си:

„След това отидох при директора и му разказах всичко. Но не плаках, макар че ми се плачеше от яд и обида. Не плаках, защото тези проблеми не се решават с плачене, а с решителност. Наказаха даскала, но не го освободиха. Моя изпит го провери лично директорът. Имах много

добър. Достатъчно, за да продължа да уча.

И в крайна сметка доказах, че тази работа е за мен точно толкова, колкото и за брат ми. Затова сега ти можеш да си играеш със слушалките и да ми преслушваш сърцето и затова можеш да обличаш бялата ми престилка и да се фръцкаш пред огледалото. А сега яж!".

Образите на Нели и Диляна започнаха отново да добиват плътност. Повече нищо не им казах за мечтата ми да стана писателка.

Вече не им бях ядосана, спря да ми се плаче.

Допихме виното, което имаше вкус на ябълков оцет, и се прибрах.

Пет години след този ден излезе дебютната ми книга.

Нели първа поиска автограф.

Никога не ѝ припомних онази история. Тя си беше само за мен.

Доказателство, че когато другите не вярват в теб, няма смисъл да ги убеждаваш, че не са прави. Достатъчно е ти сама да го повярваш и да си го докажеш.

А жената, която никога не се върна при воловете и напук на всички успя да завърши образованието си и да има професия, която обожава, е моята баба.

Баба Димитрана знае какво е *girl power* още от 1937-а. Когато е било още по-трудно да докажеш на света, че можеш и че те бива.

Защото времето, в което се намираме, няма никакво значение.

Способни сме сега точно толкова, колкото сме били способни и миналия век.

Важно е да го вярваме и да предаваме нататък енергията, която ни е помогнала да стигнем до мястото, на което никой не е вярвал, че ще стигнем.

Защото не знаем в кой момент тази енергия ще бъде нужна на някого, за да повярва в себе си.

Баба още пази онзи син гребен.

А аз – онези скъсани дънки.

Не ми дадоха награда за най-значима личност на квартала, както през смях ми пожела Нели, но получих награда за най-значима личност на България за 2022-ра година.

Мисля, че се брои.